

Naturvårdsverket
Ert dnr NV-02572-22

NSRs dnr 22/0485

Yttrande över Naturvårdsverkets redovisning Ansvar för kommunalt avfall för vissa enskilda avfallsströmmar

Sammanfattning

Enligt förslaget föreslår Naturvårdsverket ändringar i miljöbalken och avfallsförordningen rörande tre avfallsströmmar. NSR anser följande:

- **NSR bedömer** att det finns både fördelar och nackdelar med att kommunen ska samla in och behandla avfall från detaljhandeln gentemot verksamheterna tar hand om avfallet själva.
- **NSR anser inte** att avreglering kring insamling av använt matfett är lämplig om det inte kan garanteras insamling och återvinning av fraktionen överallt.
- **NSR anser** att kommunen ska ha ansvar för utgrävd jord med invasiva arter från hushållen.

Särskilda synpunkter

Detaljhandeln

NSR håller med Avfall Sverige om att kommunernas ansvar har utökats genom införandet av begreppet kommunalt ansvar. NSR anser att det viktigaste är att avfallet hanteras likställt eller högre upp i trappan genom att detaljhandeln tar hand om det själv i stället för kommunen. Av erfarenheter vet vi att det har förekommit ställen där mycket av det avfall som nu klassas som kommunalt avfall tidigare har gått i en komprimerande container och gått till förbränning.

NSR bedömer att det behöver finnas en tydlig gränsdragning om kommunens ansvar undantas från detaljhandeln. Vilka verksamheter som undantas samt vilka verksamheter kommunerna ska ha ansvar för.

Om verksamheten ska ansvara för hanteringen av sitt avfall själva anser NSR att det är bättre om verksamheten har möjlighet att söka dispens för det i stället för att enbart anmäla det till kommunen. Genom dispens måste verksamheten berätta hur de tänkt ta hand om avfallet och då har också tillsynsenheten en möjlighet att följa upp att avfallet hanteras rätt. NSR är oroliga för att avfallet inte hanteras utifrån det miljömässigt bästa om det enbart krävs en anmälan om eget omhändertagande.

Sidan 26 skrivs det om konsekvenser kring att avfall från butiker nu är ett kommunalt avfall. NSR önskar att det även tas upp om hur avfall rapporteras för respektive kommun. Som det skrivs i texten har många större kedjor upphandlat aktörer som hämtar avfallet och då sker detta över kommungränser. NSR vill att det tydliggörs hur statistiken rapporteras idag och hur det säkerställs att mängderna som rapporteras är rätt och är för rätt kommun.

Sidan 26 lyfts även frivalsutredningen, att Svensk handel har tydliggjort att deras medlemmar föredrar frival. NSR vill tydliggöra att vi inte anser att frival är lösningen till att skapa cirkulära flöden utan är oroliga att frival kommer handla mer om att minska kostnaderna för avfallshanteringen än att värna om miljön och möjligheten att skapa nya innovationer som bidrar till cirkulära flöden.

NSR håller med om att ansvaret för kommunalt avfall från torghandeln ska ligga kvar på kommunen och anser att kommunerna ska ställa krav i markupplåtelsen på hur avfallshanteringen ska ske på dessa platser.

Gällande *Hantering av paketerat livsmedelsavfall* på sidan 41 anser NSR utifrån erfarenheter från fastighetsnära insamling att mer avfall sorteras ut om det sorteras ut vid källan. När butikers förpackade livsmedel inte separeras utan går till biogasanläggning som paketerat matavfall blir förpackningarna ett restavfall i stället för att det sorteras som förpackning. Detta är mängder av resurser som NSR anser ska sorteras. NSR har även en förhoppning om att om ansvaret för att separera livsmedel från förpackningen sker vid källan kommer butikerna jobba mer med att förebygga att förpackat livsmedel blir avfall.

NSR anser att det behövs utredas vidare innan ansvaret för animaliska biprodukter (ABP) hamnar på kommunen. Detta eftersom många kommuner inte har insamling av detta idag och en ändring av ansvar skulle innebära fler och nya krav på kommunerna gällande transport, skyltning och rengöring av bil mellan de olika hämtställena.

Avsnitt 5.1.2 *Sällanköpshandel* lyfts det att Svensk handel är tydliga med att deras medlemmar föredrar frival. Detta för att kunna ta tillbaka tidigare sålda varor för att kunna laga, reparera eller använda varorna till reservdelar. Kommunerna är ansvariga att ta hand om kommunalt avfall. Tar butikerna tillbaka tidigare sålda varor som en resurs och inte som ett avfall är det inte ett kommunalt avfall och kommunen ansvarar inte för insamlingen av det.

Sidan 44 nämns faktorer som talar för att någon annan än kommunen ska ansvara för avfall från detaljhandeln. En av dessa är möjligheten att i större utsträckning få återkoppling på statistik avseende insamlade och behandlade mängder avfall bättre i de fall privata aktörer hämtar än kommunen. **NSR undrar** vem som så fall kommer ansvara för insamling av statistiken, rapportering av statistiken samt kontroll att avfallet sorteras och hanteras korrekt.

En annan aspekt som lyfts är att större branschaktörer anser att det är svårt att etablera cirkulära lösningar i sitt hållbarhetsarbete om de själva inte ansvarar för omhändertagandet av allt avfall i verksamheten. **NSR anser** att fokus ska ligga på att förebygga att avfall uppstår i stället för på avfallet. **NSR är oroliga** för att avfallet kommer hanteras utifrån det som är bäst ekonomiskt i stället för det som är miljömässigt bästa om kommunerna inte har ansvaret. Däremot **föreslår NSR** att verksamheter kunna söka dispens för hantering av eget avfall om de kan visa att det är lika bra som om kommunen hade hanterat det eller bättre. Genom ett eget omhändertagande av avfallet kan verksamheterna upphandla aktörer för hanteringen. **NSR anser** att detta enbart gynnar de större verksamheterna samt verksamheter i större städer.

Enligt förslaget från Naturvårdsverket ska verksamheter få omhänderta avfallet själva samtidigt som kommunen ska ha möjlighet att omhänderta avfallet om verksamheten vill det. Detta medför en ovisshet i upphandlingar kring insamling av avfall vilket i sin tur leder till en högre kostnad. Denna kostnad kommer hamna på kommunens invånare vilket **NSR anser** inte är rimligt.

Matavfall från restauranger och storkök

NSR håller med Naturvårdsverket om att ansvaret för matavfall från restauranger och storkök inte ska ändras.

Fett från restauranger och storkök

Sidan 27 gällande fett från fettavskiljare ansvarar kommunerna för insamling av detta fett och remissen föreslår ingen ändring i frågan vilket **NSR håller med om. NSR anser** att det är viktigt att säkerställa att alla verksamheter som bedriver en sådan verksamhet som kräver att en fettavskiljare är installerad faktiskt har en i praktiken också.

Använt matfett från restauranger och storkök

NSR håller med Avfall Sverige om att en avreglering inte är lämplig om det inte kan garanteras insamling och återvinning av fraktionen samt att fraktionen kommer att tas hand om på ett miljö- och hälsoskyddsmässigt godtagbart sätt. **NSR anser** att det är viktigt att säkerställa att alla verksamheter har möjlighet att lämna använt matfett för materialåtervinning samt skapa incitament för att få verksamheterna att sortera ut det. Risken är att det hamnar i avloppet i stället.

Få kommuner erbjuder hämtning av använt matfett samt att kommunen inte ansvarar för att rapportera mängder till Naturvårdsverket vilket gör det svårt att uppskatta hur mycket mer arbete det skulle innebära för kommunerna om kommunen ska ansvara för denna avfallsström. **NSR håller med om att** auktorisation/tjänstekoncession är en bra lösning för att möjliggöra för etablerade privata aktörer ska kunna fortsätta som idag.

Kontorspapper

NSR anser att det behövs utredas vidare innan en förändring kring ansvaret för kontorspapper ändras. Detta eftersom det saknas information om mängder kontorspapper som uppstår vilket gör det svårt för kommunerna att bedöma hur de skulle påverkas av en ändring.

Trädgårds- och parkavfall som uppstår i yrkesmässig verksamhet

NSR håller med Naturvårdsverket om att det kommunala ansvaret för trädgårds- och parkavfall inte bör ändras utan det regleras i kommunernas lokala föreskrifter.

Avfall från sjukhus och andra vårdinrättningar

NSR håller med Naturvårdsverket om att inte göra någon förändring avseende ansvaret för kommunalt avfall från sjukhus och vårdinrättningar.

Grovavfall

Sidan 29 lyfts det att både återvinningsindustrierna och Svensk handel önskar att grovavfall undantas från det kommunala ansvaret. **NSR håller inte med** utan anser att ansvaret bör fortsatt ligga på kommunerna samt att vem som får köra grovavfallet till återvinningscentralerna styrs i kommunernas lokala föreskrifter.

NSR håller med Naturvårdsverket om att ändrat ansvar för grovavfall skulle medföra konsekvenser så som att väletablerade system försvinner, sämre service med dumpning som följd. Däremot **anser NSR** att grovavfall är en avfallsström som behöver utredas vidare för att veta var gränsen går för kommunens ansvar och för verksamhetens grovavfall.

Avfall med invasiva främmande arter

NSR ställer sig positiva till att införa nationella koder i bilaga 3 till avfallsförordningen. Det är lämpligt att ansvaret för kommunalt ansvar kan definieras linkande annat byggmaterial.

NSR föreslår i likhet med Avfall Sverige därför följande lydelse av en bestämmelse i 15 kap. 20 § 5 punkten miljöbalken:

“avfall som utgörs av utgrävd jord som innehåller invasiva främmande arter och som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet”.

Då kunskapskravet inte kan överföras på privatpersoner kommer avfall med delar av invasiva arter oundvikligt hanteras med annat avfall på avfallsanläggningar. Det är därför viktigt att både frågan om information till medborgarna om invasiva arter hanteras i lagtexten samt att behovet av förstärkta avfallskontroller för avfallsslaget betonas.

Eftersom invasiva arter hotar miljön på olika sätt och i olika omfattning beroende på var de förekommer, även inom landet förekommer lokala variationer, varför en svensk myndighet bör utses till expertmyndighet som ansvarar för att en eller flera förteckningar av invasiva arter relevanta för hela riket hålls uppdaterad.

NSR anser även i likhet med Avfall Sverige att de nya invasiva-koderna 17 och 20 då slutlig behandling ska kunna hanteras tillsammans då massor med invasiva arter som uppkommer vid bygg- och anläggningsprojekt inte skiljer sig från avfall som uppkommer hos privatpersoner med avseende på innehåll IAS.

Slutligt bör vikten av förebyggande betonas vad avser jord som förorenats av vissa invasiva arter som bäst behandlas på plats utan uppgrävning, även om frågan regleras i andra lagrum.

Övriga synpunkter

NSR anser att det var svårt att följa vissa avfallsströmmar. Ett förbättringsförslag hade varit att följa avfallsströmmen i stället för att dela in remissen i nuläge, analys och förslag på ändring. Detta skulle bidra till att det är lättare att se helheten för varje avfallsström.

NSR håller med om att tillsynen inom avfallsområdet måste förstärkas som beskrivs i avsnittet *Behov att förstärka tillsynen inom avfallsområdet* på sidan 30. NSR upplever att tillsynen inom avfall ofta enbart handlar om verksamheterna sorterar och om de har en fungerande avfallshantering. NSR anser att en djupare kontroll behövs för att säkerställa att rätt aktör tar hand om avfallet, fraktioner sorteras korrekt samt kontrollera mängder.

Kapitel 6 *Lämnande av uppgifter om kommunalt avfall* anser NSR att Avfall Web bör utvecklas och användas. Detta för att det är ett väletablerat system som majoriteten av kommunerna använder redan idag. Att lägga massa pengar på att ta fram ett nytt system eller utveckla andra system som inte används i samma utsträckning anser NSR är ett slöseri med tid och pengar.

NSR anser att det inte bör ske några förändringar kring ansvar innan det är klart om hur rapporteringen ska ske och ett fungerande system är på plats för att kunna rapportera in rätt mängder avfall.

NSR önskar även att den faktiska vikten på avfallet rapporteras i stället för att privata aktörer hämtar i flera olika kommuner och sedan fördelas avfallet utifrån schablonräkning.

Med vänlig hälsning

Ulf Molén
VD NSR AB